

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

Lagmannen Laila Kirppu

PROTOKOLLFÖRARE

Tingsnotarien Mathilda Havert

PARTER

Kärande

1. Bo JONAS Wikström, 19621217-1653
Hornsvägen 111 A
593 93 Västervik

2. HELENA Maria Wikström, 19640411-1665
Stora Trädgårdsgatan 17 G
593 35 Västervik

Ombud för 1 och 2: Advokat Johan Nyberg
Advokatfirman Glimstedt Östergötland KB
Drottninggatan 19
582 25 Linköping

Svarande

Fredrik K Snickeri & Bygg AB, 556696-6080
Lunnargatan 16
593 62 Västervik

Ombud: Jur.kand. David Magnusson
c/o Kalmar Advokatbyrå HB
Box 117
391 21 Kalmar

SAKEN

Fordran; nu fråga om avvisning

Tidigare tvist mellan parterna

I Kalmar tingsrätts mål T4126-14 väckte Fredrik K Snickeri Bygg AB (Bolaget) talan mot Jonas Wikström och Helena Wikström (Wikströms) med yrkande om att Wikströms skulle betala 1 096 645 kr plus ränta beräknad på visst sätt till Bolaget. Bolagets krav grundade sig i att Bolaget på uppdrag av Wikströms hade utfört arbeten på fastigheten Västervik Horn 1:569. De utförda arbetena hade fakturerats löpande, men de två sista fakturorna hade inte betalats.

Wikströms invände mot kravet och anförde att priset var oskäligt, att Wikströms hade en kvittningsgill motfordran, att Wikströms hade rätt att hålla inne betalning eftersom besiktning inte hade hållits, att det fanns fel i av Bolaget utfört arbete, och att det begärda beloppet inte hade förfallit till betalning.

Tingsrätten ogillade käromålet på den grunden att det inte var visat att skäligt pris översteg det belopp som Wikströms redan hade betalat. Tingsrätten skrev att tingsrätten vid den bedömningen inte behövde pröva frågorna om det fanns en kvittningsgill motfordran, om rätten att hålla inne betalning i avvaktan på besiktning eller avhjälpande av fel samt om fordran hade förfallit till betalning.

Hovrätten fastställde tingsrättens dom (Göta hovrätts dom 2018-03-29 i T992-17).

Högsta domstolen beslutade den 14 juni 2018 att inte meddela prövningstillstånd.

Yrkanden och inställning m.m.

Jonas Wikströms och Helena Wikströms yrkande m.m.

Jonas Wikström och Helena Wikström (Wikströms) har i nu yrkat att Fredrik K Snickeri Bygg AB (Bolaget) ska förpliktigas att till dem betala 255 978 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet 231 608 kr från den 14 juli 2018 och på beloppet 24 370 kr från dagen för delgivning av stämningsansökan, allt till dess betalning sker.

Wikströms har också begärt ersättning för sina rättegångskostnader med ett belopp som senare kommer att anges.

Som grund för yrkandet har Wikströms anført i huvudsak följande: Bolaget har utfört arbete på Wikströms fastighet Horn 1:569 i Västerviks kommun (Fastigheten). Det föreligger fel i de av Bolaget utförda arbetena i och med att arbetena inte är fackmässigt utförda. Wikströms har krävt avhjälpande av felen. Rätt till ersättning motsvarande kostnaden för avhjälpande föreligger i och med att Bolaget har förklarat sig avstå från att avhjälpa felen, eller under alla omständigheter i och med att avhjälpande inte skett inom skälig tid efter det att Wikströms gett Bolaget tillfälle till det. Wikströms har haft en kostnad om 73 964 kr för att avhjälpa vissa fel. Kostanden för att avhjälpa återstående fel uppgår till 182 014 kr. Bolaget är skyldigt att ersätta den skada som Wikström tillfogats på grund av felen. Skada kommer oundvikligen att tillfogas Wikströms i samband med avhjälpande av felen, men skadans omfattning är för närvarande inte möjlig att bestämma. Ovisshet om rättsförhållandet råder i och med att bolaget har bestridit ansvar för fel och därmed skadeståndsansvar. Ovissheten länder Wikströms till förfång genom att den skapar en otrygghet avseende Wikströms ekonomiska planering i samband med avhjälpande av felen. Wikströms framställde den 14 juni 2018 skriftligt krav på betalning av 231 608 kr. Betalning har inte skett.

Bolagets inställning och begäran om att Wikströms talan ska avvisas

Bolaget har motsatt sig kravet eftersom det inte föreligger något fel. Bolaget har vidare begärt att tingsrätten ska avvisa yrkandet. Bolaget har yrkat ersättning för rättegångskostnader med ett belopp som senare kommer att anges.

Som grund för yrkandet om avvisning har bolaget uppgett i huvudsak följande: Bolaget har tidigare fört talan mot Wikströms angående betalningsskyldighet för aktuella entreprenadarbeten. Talan prövades slutligt av Göta hovrätt genom dom den 29 mars 2018 i mål T 992–17. Hovrättens dom vann laga kraft genom Högsta domstolens beslut att inte meddela prövningstillstånd den 14 juni 2018. Det som kvarstår att pröva i detta mål är Wikströms yrkande om betalning av 255 978 kr jämte

ränta. Som grund i denna del har åberopats att det föreligger fel i entreprenadarbetena och att Wikströms därmed har rätt till prisavdrag motsvarande kostnaden för avhjälpande.

Som allmän princip gäller att kvittning inte omfattas av en doms rättskraft i den del de inte har prövats av domen. Frågan om prisavdrag är dock inte en fråga om kvittning utan hör till frågan om betalningsskyldighet i sig. Av kommentaren till 17 kap. 11 § rättegångsbalken framgår att en tvist rörande betalningsskyldighet för en viss vara eller tjänst i princip är odelbar i rättskraftshänseende. Frågan om prisavdrag för avhjälpandekostnader anses således vara en oskiljbar del av frågan om betalningsskyldighet. I NJA 1999 s. 520 framgår att alla yrkanden avseende avhjälpandekostnader, oavsett rubricering, hör till själva betalningsskyldigheten och därmed prekluderas oavsett om de framställts i den tidigare processen om betalningsskyldighet eller inte. Av detta följer att Wikströms talan avseende avhjälpande kostnader omfattas av rättskraften i hovrättens dom, oavsett om invändningarna framställdes och prövades i den tidigare processen eller inte.

Wikströms har motsatt sig att yrkandet avvisas

Wikströms har motsatt sig att tingsrätten avvisar yrkandet och har som skäl för sin inställning anfört i huvudsak följande: Wikströms bestrider avvisningsyrkandet. Bolagets talan i det tidigare målet avseende betalning för utförda entreprenadarbeten ogillades i dess helhet. Så skedde på andra grunder än att fel förelåg i utförda arbeten, frågan om fel kom aldrig att prövas. Som bland annat framgår av Roberth Nordhs artikel i Svensk Juristtidning 2001 s. 655 är svaranden från första processen (Wikströms) under sådana omständigheter inte förhindrad att väcka talan avseende ersättning för avhjälpande av fel till överskjutande del. Wikströms har utgått från att domstolen har delat denna uppfattning i och med att den ska prövas även utan åberopande av part. Vidare skulle Bolagets tolkning av det åberopade rättsfallet få orimliga och processeskalerande konsekvenser. Till exempel skulle en entreprenörs grundlösa talan om betalning av pris innebära en skyldighet för beställaren att genstämma för att felansvaret inte ska utsläckas. Entreprenörer skulle kunna välja att

systematiskt väcka talan avseende mindre belopp av priset för att på så vis utsläcka åtminstone delar av felansvaret eller framtvinga beställaren att väcka talan (inklusive att vidta sådana vidare utredningar som i regel krävs för att få tillräckligt underlag för en stämningsansökan) avseende såväl ostridiga som stridiga fel i entreprenaden. HD:s avgörande kan rimligen inte tolkas på sådant sätt att det öppnar för processande i uteslutande taktiska syften för att prekludera entreprenörernas felansvar och därigenom skapa motsvarande plikt för beställaren att genstämma entreprenören, särskilt inte i sådana fall när entreprenörens talan bestrids på andra grunder. Sammanfattningsvis ska HD:s avgörande inte tolkas som så att – i de fall som entreprenörens yrkande om betalning för utförda entreprenadarbeten lämnas helt utan bifall på andra grunder än att beställaren har rätt till ersättning för avhjälpande av fel – beställaren tvingas genstämma för att inte förlora sin rätt att göra gällande fel i det av entreprenören utförda arbetet. Bolagets avvisningsyrkande ska därför ogillas. För det fall tingsrätten bifaller Bolagets avvisningsyrkande ska det vid fördelningen av ansvaret för rättegångskostnader tas hänsyn till att Bolaget först i sin tredje inläga, ca tre månader efter delgivning av stämningsansökan, framfört invändningen om rättegångshinder.

Avskrivning av ett återkallat yrkande om fastställelse av betalningsskyldighet

Från början yrkade Wikströms också att tingsrätten skulle fastställa att Bolaget är skyldigt att ersätta dem för den framtida skada som de kan komma att tillfogas på grund av fel i de av bolaget utförda arbetena på deras fastighet Horn 1:569 i Västerviks kommun. Sedan Bolaget väckt frågan om yrkandet skulle avvisas har Wikströms återkallat yrkandet; parterna är överens om att stå sina egna rättegångskostnader i denna del.

HANDLÄGGNINGEN I TINGSRÄTTEN

Tingsrätten har informerat parterna om att frågan om avvisning av yrkandet om betalningsskyldighet kommer att avgöras utan huvudförhandling i frågan. Bolaget har begärt ersättning för sina rättegångskostnader, medan Wikströms inte har lämnat in något anspråk.

Efter genomgång av handlingarna i målet meddelar tingsrätten följande

SLUTLIGA BESLUT

1. Tingsrätten avvisar Wikströms yrkande om att Bolaget till dem ska betala 255 978 kr jämte ränta.
2. Tingsrätten skriver av målet i övrigt.
- 3 Wikströms, som ska stå sin egen rättegångskostnad, ska ersätta Bolagets rättegångskostnader med 18 000 kr plus ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut tills beloppet är betalat.

Skäl för tingsrättens beslut

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 17 kap. 11 § första och tredje stycket rättegångsbalken har en dom, sedan tiden för talan har gått ut, rättskraft om i domen har avgjorts den sak om vilken talan har väckts, och fråga som sålunda avgjorts får inte på nytt upptas till prövning.

Enligt 17 kap. 11 § andra stycket rättegångsbalken har en dom över betalningsyrkande rättskraft även i vad den innefattar prövning av en fordran som åberopats till kvittning. Motsatsvis kan en svarande lägga en motfordran till grund för en ny rättegång om han inte har åberopat motfordringen i den tidigare rättegången.

Utgångspunkter

Parterna har tidigare tvistat om arbeten som Bolaget på uppdrag av Wikströms har utfört på fastigheten. Den tidigare tvisten gällde ett krav om att utfört arbetet hade fakturerats av bolaget, men inte betalats av Wikströms. Wikströms bestred betalningsskyldighet och invände att priset var oskäligt, att den fanns en kvittningsskylt motfordran, att arbetet inte var färdigställt, att det förelåg fel i utfört arbete och att det begärda beloppet inte hade förfallit till betalning.

Tingsrätten ogillade Bolagets talan av det skälet att det inte var visat att den begärda ersättningen var skälig; övriga invändningar från Wikströms prövades inte i sak. Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Den tidigare domen hindrar att frågan om betalningsskyldighet tas upp till prövning igen, eftersom invändningar om det hade kunnat tas upp vid den tidigare processen. Kravet i nu aktuellt mål gäller rätten till ersättning för kostnaden för avhjälpande av fel. Frågan är om detta omfattas av den tidigare domens rättskraft.

Frågan i målet

Är det nu fråga om invändningar mot själva *betalningsskyldigheten*, vilka prekluderas med den tidigare domen eller om *motfordringar* som enbart prekluderas om de har åberopats?

Är det en invändning om betalningsskyldigheten eller en motfordran?

I rättsfallet NJA 1965 s. 94 ansåg Högsta domstolen att köparens krav på ersättning för en avhjälpandekostnad avsåg köparens betalningsskyldighet, fastän köparen begärde ersättning för kostnaden som skadestånd. Då köparen i den tidigare rättegången kunnat framställa de invändningar mot säljarens krav som han åberopade i den senare rättegången blev köparens skadeståndsyrkande därför avvisat.

Av NJA 1999 s. 520 framgår att, 21 och 22 §§ konsumenttjänstlagen gäller i fråga om konsumenttvister och eftersom kostnad för avhjälpande av fel ersätts upp till prisets belopp som prisavdrag, hindrar en tidigare process om fullgörande av betalning att man i en ny rättegång yrkar inte bara prisavdrag utan även ersättning för kostnad av avhjälpande upp till det avtalade priset. Detta gäller oavsett rubricering. Vidare konstaterar Högsta domstolen att kostnader för följdskada däremot gäller en annan fråga än betalningsskyldigheten eftersom rättsföljden inte är alternativ på så sätt som prisavdrag är i förhållande till avhjälpande. Krav på ersättning för följdskador ska därför behandlas som motfordringar som prekluderas endast efter åberopande.

Slutsats

I målet har Wikströms yrkat på ersättning motsvarande kostnad för avhjälpande av fel. Mot bakgrund av HD:s resonemang i ovan berörda rättsfall anser tingsrätten att yrkandet är att ses som en invändning mot betalningsskyldigheten. På grund av att Wikströms talan inte är att se som en motfordring saknas det anledning för tingsrätten att pröva om den åberopats eller inte i den tidigare domen. Således omfattas Wikströms talan av rättskraften i Göta hovrätts dom från den 29 mars 2018 i mål nr T 992–17. Eftersom Wikströms talan har prekluderats ska tingsrätten avvisa talan.

Rättegångskostnader

Eftersom Wikströms talan avvisas är de att anse som tappande part i målet och ska därför ersätta Bolaget för deras rättegångskostnad.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Tr-12)

Beslutet kan överklagas. Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **senast den 23 oktober 2019** och ställs till Göta hovrätt. *Prövningstillstånd krävs.*

Mathilda Havert

Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar

Beslut i tvistemål och ärende, tingsrätt

TR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från beslutets datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i beslutet.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.